

SAHABE GİBİ SEVAP KAZANMANIN YOLLARI

عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ فَقَالُوا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ: فَإِنْ لَمْ
يَجِدْ؟ قَالَ: يَعْمَلُ بِيَدَيْهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ قَالُوا:
فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ؟ قَالَ: يُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ
قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: فَالْيَأْمُرُ بِالْخَيْرِ أَوْ
بِالْمَعْرُوفِ قَالَ: فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ؟ قَالَ: فَالْيُمْسِكُ عَنِ
الشَّرِّ فَإِنَّهُ لَهُ صَدَقَةٌ

Alâ külli müslimin sadakatün. Fe-kâlû yâ nebiyallâh fe-in lem yecid? Kâle ya'melü bi-yedihî fe-yenfe'u nefsehû ve yetesaddaku. Kâlû fe-in lem yesteti'? Kâle yu'înü ze'l-hâceti'l-melhûf. Kâlû fe-in lem yecidü? Kâle fe-l-ye'mur bi-l-hayri ev bi-l-ma'rûfi. Kâle fe-in lem yef'al? Kâle fe-l-yümsik 'ani'ş-şerri fe-innehû lehû sadakatün.¹

¹ Buhârî, "Zekât", 30, r. 1445; "Edeb", 33, r. 6022; Müslim, "Zekât", r. 55; Nesâî, "Zekât", 56, r. 2538; Ahmed b. Hanbel, IV, 411, r. 19686; Tayâlisî, Müsned, I, 399, r. 497; Bezzâr, Müsned, VIII, 102, r. 3100; Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, IV, 315, r. 7821; X, 161, r. 20207; Münâvî, Feyzü'l-kadîr, IV, 323, r. 5464.

Peygamber Efendimiz bize bilgi veriyor ki insan acaba neler yaparsa sevap kazanır, neler kendisine dünyada ve âhirette fayda verir onları anlatmış oluyor.

Şimdi bizim bu zamanımızda insanlar bir bunalım geçirdiler, birtakım sıkıntılı devreler geldi geçti. İslâm'ın öğrenilmesi, öğretilmesi konusunda kardeşlerimizin; Türkiye'deki, Türkiye dışındaki müslümanların eksikleri var. Bizde sevaplı iş olarak neler sevaptır diye düşünülürse hemen namaz kılmak akla gelir. Ramazan geldi mi hepimiz gözümüz gönlümüz açılır seviniriz. Hoş geldi diye memnun oluruz, kandiller yanar. Ramazan'ın sevaplı olduğunu, hacca gitmenin sevaplı olduğunu biliriz. Hacıları, umreye gidenleri sevgiyle uğurlarız, sevgiyle karşılarız, dualarını bekleriz, hizmet etmeyi kendimize şeref biliriz. Sevap kazanmanın vesilesini biliriz. Zekât veririz. Ama bunun dışında çok başka sevap kazanma yolları kapıları da var.

Allahu Teâlâ hazretlerinin lütfu çok, sevapları kazanmanın yolları çok. Bu hadîs-i şerîfte o sevapları öğreneceğiz. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki;

Alâ-küllî müslimin sadakatün. “Her müslümanın boynuna sadaka vermek, sadaka yapmak hayır yapmak mecburiyettir, boynuna borçtur.” Her müslümanın sadaka vazifesini yapması, sadaka vermesi lazım. İyi ama herkesin bildiği şekil sadaka, insan cebinden para çıkartacak fukaraya verecek. Acaba herkesin bakalım malî imkânı kendisine yetiyor mu, başkasına fayda verecek kadar imkânı var mı?

Peygamber Efendimiz’e *Fe-kâlû.* “Sormuşlar ki,” *yâ nebiyyallâh fe-in lem yecid.* “Ey Allah’ın Peygamberi! Ey Allah’tan bize Allah’ın emirlerini, haberlerini getiren, kendisine vahyolunan Allah’ın sevgili kulu, Allah’ın elçisi! Eğer malî imkânı yoksa bir insan ne yapacak?” “Her Müslamanın boynuna sadaka vermek borçtur.” diyorsun, öyle buyuruyorsun. Acaba parası olmayan insan ne yapsın şimdi? Zaten geçimini sağlamıyor, malî bakımdan sıkıntısı varsa sizde böyle “boynuna borçtur, mecburiyettir” deyince “Bu insanın hali ne olacak?” diye anlamak öğrenmek için sormuşlar.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* buyurmuş ki; *Ya’melü bi-yedihî fe-yenfe’u nefsehû ve yetesaddaku.* “Kendi elinin emeği

ile çalışır kazanır, bu kazancı hem kendisine fayda verir hem de kazancının fazlasını götürür muhtaçlara verir, tasadduk eder, böylece sevap kazanır.” Burada Peygamber Efendimiz’in ilk gösterdiği kazanç, kazanmak. *Ya’melü bi-yedihî*. “Eliyle çalışıp çabalar, elinin emeğini kazanır.” diyor Peygamber Efendimiz. Bu çok şerefli bir geçim şeklidir. Dini-miz doğru sözlü doğru özlü ticaret erbabının, kesb ü ticâret yapan kimselerin Allah’ın sevgili kulu olduğunu bize bildiriyor.

a. Allah’ın c.c. Sevgili Kulu Tüccarlar

el-Kâsibu habîbullâh. “Kesb ü ticâretle vaktini geçiren kimse Allah’ın sevgili kuludur.” Ama günahlara dalmıyorsa, yalan söylemiyorsa, hile yapmıyorsa, ölçüsü tartısı sağlamsa, sattığı mallar hileli değilse... Tabi şartlarını hepimiz kabul ederiz içimizden, tamam. Elinin emeği ile çalışmak, başkasına muhtaç olmamak, başkasının sırtından geçinmemek çok güzel bir iştir. Peygamberler dahi böylece vakit geçirmişler. Davud *aleyhisselam*’ın nasıl böyle çalışıp kazandığını biliyoruz. Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in nasıl asil, güzel ticaret ile kazandığını biliyoruz.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in, Aşere-i Mübeşşere'den Sa'd b. Vakkas gibi büyüklerimizin Hz. Osmân-ı zinnûreyn Efendimiz'in ne güzel ticaretler yaptığını biliyoruz.

Allah kimseye muhtaç olmadan, kimsenin sırtından geçinmeden, kimseyi istismar etmeden, kimsenin hakkını yemeden helal, temiz, pırıl pırıl pak kazançlar kazanmayı cümlemize nasip etsin. O evlatlarımızı, o kıymetli yavrularımızı, o helal kazançlarla beslemeyi cümlemize nasip etsin.

Çok kıymetli bir kazanç şekli. İnsan elinin emeğini kazanacak ve tasadduk edecek. Evliyaullah da böyle yapmışlar.

Meşhur Ahmed-i Yesevî hazretlerini anlatıyorlar. Salih kimselerin menâkıbını, hayatlarını anlatmakta fayda vardır. Mübarek kendisi ağaçtan kaşık yontarmış. Kaşıkları eşeğinin sepetine koymuş. O da terbiyeli bir hayvancağız, kendiliğinden çarşıya pazara gidermiş, Hocafendi başında gitmezmiş. Kaşıkları hazırlamış sepete koymuş, eşek yürür gidermiş merkep çarşıya pazara. Beğenen eşeği durdurmuş, içerden bir deste kaşık almış para-

sını bırakırmış. Fakat menâkıp kitapları anlatıyor ki parasını vermezse eşek onun yanından ayrılmazmış. Para verinceye kadar onun başında beklermiş. Herkes de zaten hocaya hürmet edip demek ki hakkını veriyorlardı. Ama onun elinin emeğiyle geçinmesi ne kadar güzel ne kadar asil bir şey.

Allah sıhhat afiyet versin, hepimiz hiç kimseye muhtaç olmayalım helal kazanalım, helal yiyelim, helalinden çoluk çocuğumuza yedirelim ve helalinden de başkalarına tasadduk edelim, hayırlar yapalım.

Birisi, birileri bu camiye yapmış. Yapanlardan Allah razı olsun. Allah bizlere de camiler, çeşmeler, köprüler, yollar, yurtlar, hayırlar yapmak, talebeler yetiştirmek nasip etsin. Biz vefat ettikten sonra da arkada sevap kazananak eser bırakmayı, güzel hayırlar bırakmayı nasip etsin.

Peygamber *sallâllâhu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e sormaya devam etmişler. *Kâlû fe-in lem yesteti'*. "Yâ Resûllah! İnsanın çalışmaya gücü yetmezse?" Olur ya, hastası sakatı var, güçsüzü var, çeşitli... Her insan aynı olmuyor. Beş parmağın beşi bile bir olmuyor.

Gücü yetmezse çalışmaya veyahut kazanmaya gücü yetiyorsa ayırıp da başkasına verecek imkânı, fazla parası yoksa, ancak kendisine yetiyorsa, tasadduk etmeye gücü yetmiyorsa? *Yu'înü ze'l-hâceti'l-melhûf*. “İhtiyaç sahibi, bağıran, mustarip, dertli insanlara yardımcı olur. Bu da sadaka gibi sevaptır.” Muhtaç insana yardım eder.

Melhûf. “Kendisi üzgün, başına bir felaket gelmiş, yüreği yanmış, ‘yazık, vah vah’ denilecek duruma uğramış kimse.” demek. İşte böyle muhtaç, ‘yazık, vah vah’ diye acınacak kimseye yardım etmek. Peygamber Efendimiz, “Bu da sevaptır.” buyurdu.

Kâlû fe-in lem yecid? “Bunu da bulamazsa?” Tabii bulamamak, böyle bir insan yoktur çevresinde ya da kendisinin ona yardım edecek takati de yoktur. O zaman Peygamber Efendimiz *sallallâhu aleyhi ve sellem*, *Fel ye'mur bi-l-hayır ev bi-l-ma'rûf*. “O zaman hayrı emretsin yahut mârufu emretsin.” buyurdu.

Demek ki insanın parası pulu yok, yardım edecek gücü kuvveti yok ama tatlı dili var, iyi bir müstakim bir aklı var gerçekleri biliyor,

dini, hadîs-i şerîfleri, Kur'ân-ı Kerîm'in ayetlerini biliyor.

O zaman ne yapacak?

Hayrı, hakkı söyleyecek. Aklın ve şeriatin güzel hoş bulduğu şeyi söyleyecek. Bu da sadaka, bu da güzel. Durduğu yerden insan demek ki sevap kazanır. Onun için öğreticilerin sevabı çok oluyor; hayrı söylüyor. Biz mesela oturduk şurada hadîs-i şerîf okuyoruz size anlatıyoruz. Bizim makamımız, bu makam -ben giderim başkası gelir- çok kıymetli oluyor.

Neden?

İşte bu hayrı söylemek, mârufu emretmek, Allah'ın emirlerini nakletmek sevap oluyor.

Bunları kim uygularsa söyleyene sevap olur. Siz de gidip köyde, kasabanızda, evinizde birisine söylediniz, komşunuza söylediniz o da "Ben de böyle yapayım. dedi. O da onu yapınca siz de sevap alırsınız, ben de sevap alırım, yapanda sevap alır. Demek ki hiçbirimizin sevabından bir şey eksilmeden hepimize Allah sevap verecek. O bakımdan can kulağıyla din-

leyip başkalarına da anlatmağa çalışmak lazım. Onun için sadece dinlemek değil bir de yazmak iyi olur. Bazı kardeşlerimin elinde defter kalem görüyorum çok güzel.

Eskiler biraz latife yollu söylemişler ki “İlim avcılık gibidir, yazmak da yakaladığın avı bağlamak gibidir.” Güzel bir ceylanı yakaladın mesela, hemen bağlamak lazım ki kaçmasın. Çalıyı atlayıp kaçıp gider. Veyahut denizden balığı tutuyorlar hemen tenekenin içine koyuyorlar. Yazmak kaçmamasını sağlıyor yoksa unutulur, insanın aklından hafızasından kaçır.

Ya hocaefendi güzel bir şey söylemişti İzmit Saka camiinde ama neydi o?

“Sadece para vermekle hayır olmazmış başka şeylerden de hayır olurmuş.”

Acaba neydi, sırası nasıldı?

Yazarsa insanın hatırında kalır, onun için yazmalı. Eh bir dinleyişte de hemen hafızasına yerleştirecek kadar da hafızası kuvvetliler varsa Allah mübarek etsin, maşallah. Demek ki Allah ona o güç kuvveti vermiş.

Kâlû fe-in lem yef'al. “Eğer emr-i mâruf yapmazsa, hakkı söylemezse söylememişse bir

insan, başka bir hayır imkânı var mı? *Kâle fe-l-yümsik 'ani's-şerri fe-innehû lehû sadaka-tün.* “Başkasına bir şerri dokunmayın, bir kötülük yapmayın bari. O da onun için sadakadır.” Ha demek ki insanın durduğu yerde durması kötülük yapacakken yapmaması bile sadaka oluyor.

Şimdi başından itibaren bir daha bu hadîsi şerîfteki şeyleri hafızamızda iyi kalsın diye göz önüne getireceksek: İnsan kendi eliyle çalışacak, kendisi yiyecek içecek etraftakilere de hayır yapacak. Güzel, tamam. Bu en normal şekli... Buna gücü yetmezse, muhtaç ‘yazık, vah vah’ denilecek duruma düşmüş bir insana yardımcı olacak. Hani burası işlek bir cadde karşıdan karşıya geçemiyor. Buradan öbür tarafa oradan beri tarafa tuttun geçiriverdin. Veyahut yük yüklenmiş taşıyiverdin veya yaya gidiyor, sen arabasıyla yanından geçiyorsun, “Buyur arabama gideceğin yerine kadar seni götürüveriyim.” dedin. Bu bir ihtiyaç sahibi acınacak durumda bir kimse değil mi? Tamam. Bunların hepsi sadaka, sevap. Ayrıca böyle bir imkân da yoksa hayır söylese sadaka.

Hocam söylese sadaka oluyor da yazsa?

Yazsa daha büyük sevap olur. Okuyan herkes için sadaka vermiş gibi sevap kazanır. Tabi ona da gayret etmeli. Ona da gücü yetmezse o zaman bari şerri işlemesin. Peygamber Efendimiz “Şerri işlememesi bile onun için sadakadır.” buyuruyor. Daha başka hadîs-i şerîflerden bizim derslerimize daha önceki haftalarda da gelen kardeşlerimiz hatırlayacaklar. İslâm o kadar güzel bir din ki bunlardan başka sevap kazanma imkânı da var.

b. Sadaka Çeşitleri

Neydi o?

صَدَقَةٌ لَّكَ تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ.

*Tebessümüke fî-vechi ehîke leke sadakatun.*² “Kardeşinin, arkadaşının, müslüman dostunun yüzüne tebessüm ederek bakmak bile sadakadır.” Yüzüne gülerek bakıyorsun bir selam veriyorsun bu bile sadaka. Selam vermeden yüzüne mütebessim baksan bile sadaka oluyor. Yoldan bir çözü çöpü aldın kenara koydun o da sadaka oluyor. Taş var, araba geçse

² Tirmizî, “Birr”, 36, r. 1956; İbn Hıbbân, *Sahîh*, II, 221, r. 474; Deylemî, *el-Firdevs*, II, 70, r. 2396.

çarpacak veyahut tekerinin kenarına sıkışsa bir fırlatsa cam çerçeve kırılacak, yandan geçen insana vuracak, kenara alıyorsun. Tamam, o da sadaka. Dal düşmüş onu alıyorsun o da sadaka. Kazı kazmışlar çukur, araba oradan zor [gidiyor] tekeri bir çukura batıyor bir kalıyor. Oraya iki kürek toprak döküver, bastırıver, orası düzlensin gelen geçen dua etsin sana. İslâm'da hayrın çeşitleri sonsuz. İnsanın ille para harcaması, para sahibi olması gerekmiyor muhterem kardeşlerim. Altın gibi bir yüreği olurda insanlara faydalı olacak hangi işi yaparsa oradan sevap kazanıyor. Ne kadar güzel dinimiz var! Ne kadar lütfu çok Rabbimiz var! Her şeyden bizi sevaplara mazhar ediyor

Gelelim ikinci hadîs-i şerîfe. Alfabetik sırayla hadîs-i şerîfler sıralandığından konular değişir. Çünkü alfabe sırasıyla sıralanmış, konusuna göre değil. Bu sefer başka bir konu geldi.

غَدْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَوْحَةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

*Ĝadvetün fî-sebîlillâhi ev ravhatun hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ.*³

Bu da, hem *Buhârî* hem *Müslim rahmetullahi aleyhimâ* iki meşhur büyük, önder, ön sıralarda gelen hadis âliminin rivayet etmiş olduğu hadîs-i şerîf. Sağlam, sahih, kıymetli bir hadîs-i şerîf. Peygamber *sallâllâhu aleyhi ve sellem* bu hadîs-i şerîfde buyuruyor ki;

Ĝadvetün fî-sebîlillâhi. “Allah yolunda sabahleyin insanın şöyle bir yürümesi, bir yerden bir yere bir seyahati bir gitmesi.” *Ev ravhatun.* “Akşamleyin dönmesi veya akşam vaktinde bir yürümesi.” *Hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ.* “Şu dünyadan da hayırlıdır, şu dünyanın içindeki tüm zenginliklerden de daha hayırlıdır.”

Allah Allah!

³ Buhârî, "Rikâk", 2, 51, r. 6415, 6568; "Cihâd ve's-siyer", 5, r. 2792, 2794; Müslim, "İmâre", r. 112, 115; Tirmizî, "Fedâilü'l-cihâd", 17, r. 1648-9, 1651; Nesâî, "Cihâd", 12, r. 3119; İbn Mâce, "Cihâd", 2, r. 2755; Ahmed b. Hanbel, V, 421, r. 23586; Ahmed b. Hanbel, VI, 401, r. 27255; Ahmed b. Hanbel, III, 157, r. 12602; Ahmed b. Hanbel, III, 153, r. 12556; Ahmed b. Hanbel, III, 141, r. 12436; Ahmed b. Hanbel, III, 132, r. 12350; Gümüşhânevî, *Râmûz*, 320, r. 13.

Allah yolunda sabah veya akşam bir yürüme, bir yürüyüş dünyadan da dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlı oluyor. Bu da İslâm'ın ne kadar büyük bir din olduğunu, Rab-bimiz'in müslümana ne kadar büyük mükâfatlar verdiğini gösteriyor.

Peki, Allah yolunda yürümek, bu nedir?

Allah yolunda yürümenin ilk akla gelen şekli cihattır. Allah yolunda, düşmana doğru yürüyor, düşmana sefer yapıyor, tamam. İşte bu dünyaları almış, dünyanın tüm zenginliklerine kavuşmuş, dünyanın içindeki her türlü madenlere, arazilere, güzelliklere, manzaralara, mülklere sahip olmuş gibi, şehirlere, devletlere sahip olmuş gibi sevap kazanıyor.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için Peygamber Efendimiz bir hadîsi şerîfinde buyurdu ki; “Senin asıl düşmanın seninle karşı karşıya gelip de sana kılıç çekip de seninle çarpışan insan değildir.”

Neden?

“Sen onu öldürürsen zafer kazanırsın, gazi olursun; o seni öldürürse cennete gider-

sin, seni cennete sokmaya vesile, sevap kazanma vesilesi.” diyor, arkasından da ekliyor; “Senin asıl düşmanın içinde. Sen. Kendin kendine düşmansın!”

Neden?

Doğru yola gelmezsin, tembellik edersin, kalbini temizlememişsin. Allah yolunda bir gayretin yok, kardeşlerine acımazsın, müslümanlara yardım etmezsin. İşte çeşit çeşit kusurlarımız var ya.

c. Cuma Günü Gusül Abdesti Almanın Hikmetleri ve Sevabı

Allah düzeltsin, affetsin ama kayrıyla, kahır tokadıyla değil de lütfuyla düzeltsin. Bizim içimize ilham versin, güzellikleri sevdirdin, güzellikleri yapalım, kötülüklerden vazgeçelim inşallah.

Allah yolunda deyince ilk akla gelen ci-hattır. Mesela şu Azerbaycan’da ki kardeşlerimiz ne kadar mağdur. Kimisi hapse giriyor, kimisi evlerinden toplanıyor, kimisi tankların altında kalmış, kimisi Hazar denizine atılmış. Ne kadar zor bir durum.

Allahu Teâlâ hazretleri hepsini kurtarsın,

hepsini aziz eylesin. Bizlere de Őuur ihsan eylesin.

Sanki Ruslar buraya saldırmadan 6nce sanki Azerbaycan yoktu. Milletın hić haberi yoktu. Őu sınırın 6b6r tarafında kendisinin candaŐları, soydaŐları, dindaŐları olduğundan haberi yok gibiydi. Hani “Bir musibet bin nasihatden daha hayırlıdır.” diye de bir s6z var ya. Bu musibetten de inŐallah hayırlar ćıkarda kardeŐlerimizi hatırlarız.

Muhterem kardeşlerim!

Ben yazılarımda da yazdım dergilerimizde, konuŐmalarım da s6yledim. Burada da vardır, Adapazarı’nda da var biliyorum. Bizim Sapanca taraflarında da var. Bir zamanlar Bulgaristan’da, Kafkasya’da, Yugoslavya’da olup buraya gelip de rahat bir iŐ tutan, fabrika kuran, yerleŐen, huzur ićinde yaŐayan kardeŐlerimize ćok b6y6k g6revler d6Ő6yor. Oradaki kardeŐlerini unutmasınlar, oradaki kardeŐlerine yardım etmenin ćarelerini d6Ő6ns6nler; kitap g6ndersinler, ziyaret etsinler, teselli etsinler, yardım etsinler, fakirlerinin ellerinden tutsunlar, yol g6stersinler.

Elhamd6lillah memleketimiz nispeten

kalkınmış bir memleket. Onlar bizden daha geri; çare bilmiyorlar, yol bilmiyorlar. Onun için lütfen siz rahata ermişsiniz, rahatsız kardeşlerinizi unutmayın, onlara her çeşit yardımı esirgemeyin. Onları unutanları çok ayıplıyorum ben, çok ayıplıyorum. İnsan onları unutursa, oradaki o sıkıntı çeken kardeşlerini unutursa çok ayıp olur. Onlar için çalışacak. Demek ki müslümanın Allah yolunda bir sefer yapması evet sıkıntılıdır, belki sonunda ölmek var. Ölmek var ama ölmek vaktinden evvel yok, ölmek var ama vaktinden evvel ölmek yok.

Hz. Ali Efendimiz'in bir menkıbesini size anlatayım. Hz. Ali Efendimiz birisiyle konuşacakmış bir duvarın dibine oturmuş. Herhalde güneş olduğundan şöyle gölgesine çekilmek istedi anlaşılan. Duvarın gölgesine oturunca birileri demişler ki;

Yâ Ali, *yâ emîre'l-mü'minîn*, ey müslümanların emiri! Duvar eğri çatlak, neredeyse *mâili inhidam*, yıkılacak neredeyse, tehlikeli. Demiş ki;

“Ecel gelmeden insan ölmez.”

Oturmuş orada konuşacağını söylemiş, nasihatini yapmış, işini bitirmiş, kalkmış yürümüş. Ondan sonra onlar biraz yürüdükten sonra duvar gümbür diye bu tarafa devrilmiş.

Mü'min insanın çok iyi bildiği gerçek var ki insan ecelinden evvel ölmez. Kimse öldüremez, cümle cihan halkı bir araya gelse öldüremezler. Müslümanın iyi bildiği şeylerden birisi budur. Onun için müslüman ölümden korkmaz. Ölmeyecek ki, vaktinden evvel ölmek yok, vaktinden sonraya kalmakta yok. O da öyle, o da öyle.

Onun için Allah bize iman selametiği versin, güzel bir ölümlle, Allah yolunda ölmeyi nasip etsin.

Peygamber Efendimiz, “Bir insanın kalbinde şehitlik duygusu yokken ölürse münafık olarak ölür.” diyor. İçimizde o aşk, şehit olma aşkı olacak. “Ah Allah yolunda canımı feda edebilsem. Ah Allah yolunda ölsem.” diye o aşkı taşıyacak içinde. “Eğer bu aşkı taşırsa yatağında ölse bile Allah ona şehit sevabı veriyor.” Niyetinden dolayı o sevabı veriyor, şehitler derecesine yükseltiyor.

Neden?

İstedi, onu temenni etti, ondan kaçmadı.
Kaçan da kurtulamıyor.

Muhterem kardeşlerim!

Hatırlıyorum, İran'dan birisi İran'da harp darp var diye Antalya'ya kaçmış. Bu sefer Antalya'da denizde boğulmuş, gazeteler yazdı. Ecel geldi mi insanı Antalya'da da yakalar, her yerde yakalar. Onun için İslâm'da cepheden kaçmak çok büyük günahdır. Çok büyük günahdır!

Bu vesileyle bir hadîs-i şerîfi de söyleyelim.

Peygamber *sallallâhu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

Çarşmayı pazarı bilirsiniz. Ölçü, tartı, hile, karışık mal, tartıda bir takım oyunlar, yalan yere yemin. Vallah idare etmez. Maliyeti bundan yukarı gibi yalanlar, dolanlar. Çarşıda pazarda yalan yanlış günahlı şeyler olabiliyor. Onun için insan çarşıya pazara gittiği zaman:

Sübhânallâhi ve'l-hamdülillâhi ve lâ ilâhe illallâhu vallâhu ekber ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-'aliyyi'l-azîm. diye tes-

pihleri çeke çeke, içinden söyleye söyle dolaşırsa Peygamber Efendimiz buyuruyor ki; “Sanki bir ordu bozulmuş düşmandan kaçıyor da bir kahraman düşmanın karşısında kaçmıyor, onlarla çarpışıyor gibi sevap alır.” Çarşıda öyle tespih çekerek yürüdüğü için sevap alır diyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki şuurlu, bilgili müslüman olursak çarşıda da sevap alırız, burada da sevap alırız, cephede de sevap alırız. Ganimet! Çok sevaplar var İslâm’da.

Allah onları öğrenip de uygulamayı cümlemize nasip eylesin.

Bunu da öğrendik böylece, şehitlerin de gazilerin de sevabını öğrendik. İslâm’ın ne kadar büyük bir din olduğunu da... Bir-iki şeyden derhal, hemen gün gibi karşımıza Allahu Teâlâ hazretleri seriverdi, gösteriverdi bize.

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerîfe.

غُسْلُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ

*Ğuslü'l-cumu'ati vâcibun 'alâ külli muhtelimin.*⁴

Ebû Saîd el-Hudrî *radiyallahu anh* Peygamber Efendimiz'den rivayet eylemiş. Bu hadîs-i şerîf de alfabetik sırada olduğu için konu gene değişti.

Muhterem kardeşlerim!

Bu hadîs-i şerîf de, “Cuma günü yıkanmanın her bülüğa ermiş erkek için bir mecburiyet” olduğunu ifade ediyor, çok sevap. Demek ki müslüman en aşağı haftada bir bir temizlenme, boy, tepeden tırnağa güzelce temizlenme görmüş olacak.

Bunun ne kıymeti var hocam?

Kıymetli kardeşlerim!

⁴ Ahmed b. Hanbel, III, 60, r. 11578; Taberânî, *el-Mu'cemü sagîr*, II, 273, r. 1155; Şâfiî, *Müsned*, I, 133, r. 391. Bk. *Buhâ* “Ezân”, 161, r. 858; “Cum'a”, 2, 11, r. 879, 895; “Şehadâ”, 18, r. 2665; *Müslim*, “Cum'a”, r. 5; *Nesâî*, “Cum'a”, 8, 1377; *İbn Mâce*, “İkâmet”, 80, r. 1089; *Muvatta'*, “Cum'a”, 4; *İbn Huzeyme*, *Sahîh*, III, 122, r. 1742; *İbn Hibbân*, *Sah* IV, 28, r. 1228; *Ali el-Muttakî*, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 760, 21282.

Bunun kıymeti Şu. Şimdi medeniyet ilerledi de evimizde Őırıl Őırıl sular akıyor. Eskiden sular evlerde yoktu kovalarla taŐınırdı, sakalar taŐırdı, bunu biliyoruz. Sonra Avrupa'da yıkanmak yoktu. Hatta yıkandıkları zaman vaftiz suyunun bereketi gider diye özellikle yıkanmıyorlardı. Bir sene yıkanmadan sadece silinerek vakit geçirdiklerini eski kitaplardan okuyoruz. Böylece temizliğe tam riayet edilemiyordu.

Muhterem kardeşlerim!

İslâm dini temizliği, daha doğrusu her emrini pratik bir Şeye bağlamıştır. Yani pratik olarak kendiliğinden yapılabilecek bir Őekle bağlamıştır. İslâm dinini dikkatli bir Şekilde incelediğimiz zaman bu güzel yapısını görürüz. Mesela temizliğin güzel bir Şey olduğunu İslâm belirtiyor. Temizlik güzel bir Őeydir, pis pis kokmak yerine temiz olmak. Hastalıklardan uzak olursun, rahat edersin, vücudun serpilir sıhhatli olursun. Bu güzel ama bunu İslâm'dan baŐkaları anlamıŐ değil. Eski devirlerde bakılırsa eskiler başka milletler anlamıŐ değil. İslâm bunu 1400 yıl önceden hem de suyun çok kıt olduğu Suudi Arabistan'da bunu böyle emretmiş.

Temiz olmak iyi, iyi ama insanlara “Temiz ol.” diyeceksin, acaba ne kadar da bir yıkana-
caklar? Yıkanmaz bu insanlar. Yap dersin yap-
maz, al dersin almaz. Adam vazifelerini yap-
mıyor, menfaatini bile “Yapmaya vakit bula-
madım.” diyor. Maaş almaya on gün gelmemiş.

Neden?

“Vakit bulamadım.” diyor.

İnsanoğluna bir şey söylersin havada kalır
laf. Nasihat edersin havada kalır. İslâm verdiği
nasihatleri havada bırakmayacak pratik ted-
birlere bağlamıştır. İslâm’ın çok güzel tarafla-
rından bir tanesi de budur.

Mesela İslâm temiz olun diyor.

Ne diyor?

Günde beş defa namaz, namaz için abdest
almak var.

E abdest ne zaman alınacak?

Küçük abdeste gittiği zaman, büyük ab-
deste gittiği zaman alınacak. En çok dursa iki
vakit üç vakit durur, dört beş vakit durur, bir
gün durur. Mecburen ille yıkanacak, bir mec-
buriyete bağlamış. Sonra aşağı yukarı her

cuma yıkanmayı bir mecburiyete bağlamış. Peygamber Efendimiz çok tavsiye etmiş, çok mükâfat var.

Demek ki müslüman istese de istemese de dinin emirlerini uyguladı mı pırıl pırıl tertemiz oluyor. İslâm'ın güzel tarafları, tırnaklar kesiliyor, kıllar izale ediliyor, vücut, ayaklar yıkanıyor, elbiseler yıkanıyor. Elbise kirliliği olsa, vücut temiz olsa namaz olmaz. Elbise, vücut temiz olsa, namaz kıldığı yer pis olsa namaz kabul olmaz. Her şey güzel olacak. Onun için İslâm temizliği çok güzel esaslara bağlamış. Bu esaslardan biriside cuma günü abdest, boy abdesti almaktır.

İşte bu boy abdestini aldığı zaman ne mükâfat oluyor?

Cuma günü abdest alanın bir haftalık geçmiş günahları, üç günde mükâfat ilavesiyle on günlük günahları af oluyor. Onun için cuma günü, yarın pazar, cuma biraz daha sonraki günlerde ama hatırlınızda olsun. Cuma günü yıkanın, mutlaka yıkanın. Sabahleyin güzelce yıkanın, tertemiz camiye geldiği zaman da insan böyle pırıl pırıl, eli ayağı kokmaz. Yeni elbiseleri, yeni çorapları giyin.

Kurân-ı Kerim diyor ki;

خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ

*Huzû zîneteküm inde külli mescidin.*⁵

“Her mescide giderken o mescide hürmet edilecek iyi giyinecek insan; temiz elbiselerini, bayramlık elbiselerini, güzel elbiselerini giyinecek, güzel çoraplarını giyip gelecek.” Çünkü Rabbinin huzuruna çıkıyor. O bakımdan cuma günleri güzelce yıkanmaya da ihtimam eyleyin. Cumayı hiç geçmesin, en aşağı haftada böyle bir yıkanmış olur. Ondan önce yıkanmış dıkça tabi daha iyi.

Gelelim bundan sonraki hadîs-i şerîfe.

غَشِيَتَكُمْ السَّكَرَتَانِ: سَكْرَةُ حُبِّ الْعَيْشِ، وَحُبِّ
الْجَهْلِ. فَعِنْدَ ذَلِكَ لَا تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ، وَلَا
تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ. وَالْقَائِمُونَ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ
كَالسَّابِقِينَ الْأَوَّلِينَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ.

*Ğâşiyetkümü's-sekretân sekretü hubbi'l-
'ayşî ve hubbi'l-cehli fe'-inde zâlike lâ*

⁵ 7/A'râf, 31.

*te'murûne bi'l-ma'rûfi ve lâ tenhevne 'ani'l-münkeri el-kâ'imûne bi'l-kitâbi ve's-sünneti ke's-sâbikîne'l-evvelîne mine'l-muhâcirîne ve'l-ensâri.*⁶

Hız. AîŖe anamız *radıyallahu teâlâ anhâ* rivayet etmiş bu hadîs-i Ŗerîfi. Peygamber Efendimizin o bilgin zevcesi, o mübarek validemiz Hız. AîŖe anamız rivayet etmiş. Çok âlim bir kimseydi; tıbbı bilirdi, fıkhı bilirdi, tefsir, hadis bilirdi. Bu Ümmet-i Muhammed'in ahir zamanda başına gelecek konuları anlatan bir hadîs-i Ŗerîf. Peygamber Efendimiz Ŗöyle buyurmuş:

ĖâŖiyetküümü's-sekretân. "Sizi iki büyük sarhoŖluk mutlaka kaplayacak." İki büyük sarhoŖluk, sarhoŖ gibi akıl edememe durumu sizin üstünüze mutlaka çökecek. İki büyük sarhoŖluk. *ĖaŖiye.* Mazi siğası ile anlatılmış, yani "kapladı bile" demek. Ama Araplar mazi siğasını, ilerde vuku bulacak Ŗeyin çok yakında ve mutlaka olacağını belirtmek için kullanırlar. O dilin özelliği bu. Peygamber Efendimiz diyor

⁶ Deylemî, *el-Firdevs*, III, 105, r. 4293; Münâvî, *Feyzu'l-Kadîr*, IV, 402, r. 5767; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 66, r. 5519; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, VIII, 48; Gümüşhânevî, *Râmûz*, 321, r. 5.

ki; “Siz mutlaka ve mutlaka iki sarhoşluk haline düşeceksiniz.” İçki içerek sarhoşluk değil de mânevî. Sarhoş nasıl akli yoksa akli başından gidiyor da bir şey bilmeden yapar duruma düşüyorsa her şeyi, onun gibi böyle akılsızlık, bir baş dönmesi durumuna, bir idraksizlik durumuna düşeceksiniz.

Nedir bunlar?

Bir, *Sekretü hubbi'l-'ayşi*. “Güzel yaşamın verdiği sarhoşluk.” Otomobil, köşk, para var, sofraya yemek dolu, elbiseler gardıroba sığmıyor, her türlü imkân var. Yaşamınız gayet güzel. Bu bir sarhoşluk. Güzel yaşam, güzel hayat, konfor, lüks sarhoşluğu. Bu bir.

İkincisi, *Ve hubbi'l-cehli*. “Cahilliği adeta seveceksiniz.” Cehalete razı olacaksınız, ilimi değil de cahilliği seveceksiniz.

Fatiha'nın manasını bilir misin?

Bilmem hocam.

Namazın farzlarını bilir misin?

Bilmem hocam.

Dinimizin emirlerinden haberin var mı?

Yok hocam.

Kurân-ı Kerîm okuyabilir misin?

Harflerini öğrenemedim hocam.

Veya öğrenmişse hatimi ne kadarda bir indiriyorsun?

Valla daha indiremedim hocam.

E mübarek sen cahilliği mi seviyorsun, sevabı mı seviyorsun günahı mı seviyorsun? Âlimliği mi seviyorsun, cahilliği mi seviyorsun? Allah'ın hoşnutluğunu mu istiyorsun, gazabına mı uğramak istiyorsun? Cahillik sevilir mi? Ama o duruma düşecek, cahilliğe razı olacak insanlar.

Bu devrin insanları yani bizler camiye gelenler az çok bilgilidir de onların içinde de eksikliklerimiz kusurlarımız çoktur. Camiye gelmeyenler? Bir toplulukta, bir şehirde camiye gelenlerin miktarı camiye gelmeyenlere göre kaçta kaçtır? Belki yüzde birdir ikidir, belki yüzde beştir. “Peygamberin kimdir? diye soruyorlarmış büyük çoğunluk cevap veremiyormuş. Kimisi İsa diyormuş, kimisi Ömer diyormuş, kimisi hangi adı duyduysa bir ismi atıyor. Haberi yok. Peygamber Efendimiz'i Kabe'de gömülü sanıyormuş. Bir şeyden haberi yok.

Farzdan haberi yok, sünnetten haberi yok, yasaktan haramdan haberi yok. Evlenecekmiş, Amerika'da tahsil görmüş gusülden haberi yok. "Hadi kelime-i şehâdet getir." diyorsun kelime-i şehâdete dili dönmüyor. Mübarek, ya olur mu bu kadar cahillik? Olmaması lazım. Yaygın bir cahillik var.

Ee ne olur böyle bu durumda, bu iki sarhoşluk bir toplumun üstüne çökerse?

Fe'-inde zâlike lâ te'murûne bi'l-ma'rûfi ve lâ tenhevne 'ani'l-münkeri. "Bu böyle olduğu zaman ey ümmetim siz emr-i mâruf yapmayacaksınız nehy-i münker yapmayacaksınız."

Neden?

Rahatınızı seviyorsunuz! Rahatsız olacak şeye hiç yanaşır mısınız? Cahilliğe razı olmuştunuz! İlim öğrenmek, öğretmek için zahmet çekmeye razı olur musunuz? O zaman emr-i mâruf yapmayacaksınız, nehy-i münker yapmayacaksınız, söylemeyeceksiniz, herkes bildiği gibi yaşayacak. Vur patlasın, çal oynasın. Günahlar, haramlar, kusurlar hatalar. Allah'ın sevmediği haller, haksızlıklar, sömürmeler, hırsızlıklar, arsızlıklar, yüzsüzlükler...

Neden?

Söyleyen yok ki! Öğreten yok ki!

Kediler bile öğretilabiliyor, yetiştirilebiliyor. Benim rahmetli babaannem kedileri çok severmiş. Çok sevdiğinin alameti şu; komşusu “Sen kedileri güzel terbiye ediyorsun bir kedi ver.” demiş. Rahmetli demiş ki, “Ya yedi tanecik kedim var, nasıl istersin benden kedi?” demiş. Yedi tanecik kedisi var, bir tanesini vermeye kıyamıyor.

Nasıl terbiye edermiş?

Burada et doğrarken, tahtanın üstünde eti tencereye koymak için hazırlarken kapıya komşu gelirmiş. Rahmetli babaannem komşuya konuşmaya, kapı açmaya inermiş orada kapı eşik sohbetine başlarmış. Kedisi etin başında, kendisi yemediği gibi camdan bir kedi girecek olsa onu kovalarmış. Gır har hur, bilmem ne filan kediyi oraya sokmaz, o eti yedirtmezmiş. E kedi terbiye olur da, kaplan terbiye olur da, aslan terbiye olur da, köpek terbiye olur da, kuş terbiye olur da... Ben güzel, gri renkli, kocaman, keklik gibi güvercin gibi bir papağan gördüm. Üç defa benim karşımda

lâ ilâhe illallâh, lâ ilâhe illallâh, lâ ilâhe illallâh dedi. Öğretmişler. Öğretince bunlar böyle yapabiliyor. Küçücük muhabbet kuşu gördüm laf atıyor sağa sola, konuşuyor, ismini söylüyor şey yapıyor.

E şimdi bu aciz naçiz küçük hayvanlar talem ile, terbiye ile öğreniyorlar yetişiyorlar da bu Allah'ın en mükemmel yarattığı insanoğlu terbiye ile insanı kâmil olmaz mı, olgun insan olmaz mı, mükemmel insan olmaz mı? Olur ama dünya sevgisine, konfora alışmış, cahilliğe razı olmuş, kimse kimseye bir şey öğretmiyor, kimsede öğrenmeye gelmiyor.

Hocam şimdi sırası mı? Cumartesi günü ne güzel programları televizyonunun üç tane programına yerleştirmişler. Filmler var, eğlence programları var. Gazinoya gitmeden evimin içinde gazinodaymışım gibi şarkıcılar, türkücüler, eğlenceler... Hiç birisine para vermiyorum. Karşımda hepsini seyretmek mümkünken, elime de hanım çayı tutuşturuyor, kahveyi tutuşturuyor höpürdetiyorum. Yanıma da kuru yemişleri koyuyorum, çıtır çıtır çıtır yiyorum. Şimdi sırası mı camiye gelmenin, hadis öğrenmenin, ayet öğrenmenin? Bırakılır mı bu

keyif bu konfor? Ha bırakılmaz, yaşamın tatlı tarafı bırakılıp, meşakkatli işe gelinmez, cahillik bırakılıp ilim öğrenmeye gelinmez. Emri mâruf yapılmaz, nehy-i münker yapılmaz. Bizim durumumuz yani bu zamane insanların durumu...

O zaman Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

el-Kâ'imûne bi'l-kitâbi ve's-sünneti. “O zaman Allah’ın Kur’an’ını öğrenen, Peygamber Efendimiz’in sünnetini öğrenen, onları uygulayan, hayatını öyle onlara göre yürüten insanlara o muhacirler o ensarların ilk dine girenleri kadar yüksek şerefe, mertebeye sevaba nail olacaklar.” Sen otur televizyonun başında, sen keyfine bak, sen gazinoda biranı iç, sen falanca yerde eğlencene bak. Ama bak Allah sahabe sevabı veriyor! Ensarın ve muhacirlerin *Ke's-sâbikîne'l-evvelîne mine'l-muhâcirîne ve'l-ensâri.* “İslâm’a ilk girenlerinin sevabı kadar sevap veriyor.” muhterem kardeşlerim.

Allah demek ki, Peygamber Efendimiz’in zamanına yetişemedik, onun mübarek cemaletini göremedik, o Asr-ı Saâdet’in tadını tadamadık diye üzülmeğin, o mertebeyi verecek.

Neden verecek?

İlimi seversen, emri maruf nehyi münker yaparsan, Kur'ân'a, hadîs-i şerîfe sarılırsan, rahatını birazcık terk edersen...

Burası rahatsız mı?

Burasının rahatı da mânevî rahatlık, burasının konforu da mânevî konfor, buranın kazancı da mânevî kazanç. Buradan cennet kazanılıyor. Konforluların, konforlu yerlerin en konforlusu olan cennet kazanılıyor.

Sevgili kardeşlerim!

O bakımdan biz Allah'ın ayetlerini duyan, Peygamber Efendimizin sünnetini işiten kimse-ler olarak biz sahabe gibi olalım. Sahâbe-i kirâmın nail olduğu o derecelere nail olmak imkânı madem bizim elimizdeymiş biz ilmi sevelim, biz Kur'ân'a sarılalım, biz Allahu Teâlâ hazretlerinin yolunca yürümeye bakalım, böyle gafillerden cahillerden olmayalım.

Bu dünyanın hafif bir zevki, küçücük bir eğlencesi âhirette sonra ebedî pişmanlık, üzüntü, mahzunluk, perişanlık nedamet... Onun yerine hem dünyamız hem âhiretimiz hayırlı, feyizli olsun diye bu yolda daim olalım.

Muhterem kardeşlerim!

Bu hadîs-i şerîfin çok mühim olması dolayısıyla manasını bir kere daha sizlere nakledivereyim,

Ġâşiyetkümü's-sekretân. “Ey benim ümmetim! Ey benim sevgili ümmetim! Sizin başınıza iki çeşit sarhoşluk çökecek.” Bir zaman sonra çökecek sizin başınıza. Tabi Peygamber Efendimiz’in zamanı sahabe devri, mübarek zaman ama ondan sonra olacak bu şey diye bildiriyor. Birisi dünya yaşamının, dünya sevgisinin insana verdiği sarhoşluk, ötekisi cahillik sevgisinin insana verdiği sarhoşluk.

İşte bu durumlar insana geldiği, ümmetimin içine bulaştığı zaman bu kötü haller, o zaman ey ümmetim sizler emri maruf yapmayacaksınız, nehy-i münker yapmayacaksınız. Yani kötülüklerin karşısına durmayacaksınız, iyiliklerin yapılması için koşturmayacaksınız, teşvikkâr olmayacaksınız. Ama öyle yapanlar mesul olacak ama az da olsa yapanlar sanki ensarın ve muhacirlerin ilk İslâm’a girenleri ne kadar yüksek mertebede ise o kadar sevap alacak.

Onun için gelin şu zamanda bu sevapları

elde etmek üzere söz verelim, Allah'ın yolunda yürüyelim. Ümmetin bozulduğu zamanda Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılanlara yüz şehit sevabı verilecek. Şehit sevapları almak istemez miyiz? Sahabe mertebelerini kazanmak istemeyiz miyiz? Muhacirlerin ilk ensarının ilk İslâm'a girenleri gibi aziz olmayı, Allah indinde makbul olmayı istemez miyiz? Candan isteriz. O halde dünya sevgisi bizi âhîret için çalışmaktan alıkoymasın, yaşamın konforu lüksü bizi Allah yolunda çalışmaktan alıkoymasın. İlmî öğrenmeye Kur'an'ı hadisi öğrenmeye koşturalım, can atalım.

Biliyorum buraya gelen şu cemaatten bazı kardeşlerim Adapazarı'ndan geldi, bazılarını biliyorum Gölcük'ten, Karamürsel'den geldiler, bazıları başka kasabalardan geldiler. Hatta benim bazı vaazlarıma çok daha uzaklardan gelirler; Denizli'den gelirler, İzmir'den gelirler biliyorum, Ankara'dan gelirler, Hendek'ten, Zonguldak'tan gelirler.

Demek ki Allah bunları zayı etmiyormuş. Demek ki ilim öğrenmek için o çekilen zahmetler insanın mertebesini ne kadar yüksek olmasına sebep oluyormuş.

Allah o mertebelere daima, daima ulaşmış olanlardan, daima Allah'ın sevdiği o şekilde hareket edenlerden eylesin, cümlelerinizi ve cümlemizi.

Nihayet sonuncu hadîs-i şerîfi okuyacağım konuşmamı keseceğim, bugünkü hadîs-i şerîflerin sonuncusu.

الْغُدُوءُ وَالرَّوَّاحُ فِي تَعَلُّمِ الْعِلْمِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ
الْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

*el-Ğuduvvü ve'r-ravâhu fî te'allumi'l-'ilmi
efdalü 'indellâhi mine'l-cihâdi fî sebîlillâh.*⁷

İbn Abbas *radıyallahu anhumâ*'dan rivayet olunmuş. Deylemî *Müsnedü'l-firdesv* isimli kitabına kaydetmiş.

Muhterem kardeşlerim!

Bu hadîs-i şerîf bize ilmin, ilim öğrenmenin ne kadar büyük sevabı olduğunu müjdeliyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

el-Ğuduvvü ve'r-ravâhu fî te'allumi'l-

⁷ Deylemî, *el-Firdevs*, III, 109, r. 4303; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VII, 558, r. 20240; Münâvî, *Fezû'l-kadîr*, IV, 409, r. 5790.

'ilmi. “İlim öğrenmek için sabah veya akşam yürümek seyahat etmek,” nedir? *Efdalu.* “Daha faziletlidir.” Kimin yanında? *'Indellâhi.* “Allah yanında, Allah katında, Allah indinde daha sevaplıdır.” Neden daha sevaplıdır? *Mine'l-cihâdi fî sebîlillâh.* “Allah yolunda cihat etmekten bile daha sevaplıdır.”

Muhterem kardeşlerim!

Vaazımızın başında bir hadîs-i şerîf okumuştuk. Allah yolunda insanın şöyle bir sabahleyin yürüyüşe geçmesi veya akşamüstü yürüyüş yapması dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıydı. Çok kıymetli çok sevaplı bir iş Allah yolunda cihat etmek ve Allah yolunda gayret göstermek çok sevaplıydı.

Şimdi bu sonuncu hadîs-i şerîfte ne müjdeleniyor?

“Allah yolunda cihat etmekten de üstün ilim öğrenmek.” diye bildiriliyor.

Siz şimdi ne yaptınız?

Siz şimdi Azerbaycan'da düşmanlarla çarpışmadınız ama siz hadis dinlemeye buraya geldiniz. Demek ki sizin ecriniz sevabınız daha çok oldu.

Neden?

İlim öğreniyorsunuz.

Neden?

İnsan ilim öğrendi mi bu ilim insanın yönünü değiştirir. İnsanı değiştirir, hayırsız insanı hayırlı yapar, kâfir insanı mü'min yapar, gafil insanı gayretli insan haline getirir. Yani ilim insanı değiştiriyor.

İnsan annesinden babasından doğuyor. İşte küçücük sevimli bir çocuk, masum günahı yok. Bu çocuk büyüyor, eğer bunu bale okuluna verersen baleci oluyor, kolunu bacağını havaya kaldırıyor, kafasına değdiriyor, arkasından dolaştırıyor, aa ne kadar hünerli maşallah çıplak, ne kadar fıldır fıldır dönüyor kelebek gibi havada uçuyor. İşte baleci oluyor. İmam Hatip Okuluna, Kur'an kursuna verersen hafız oluyor, mühendis mektebine verersen mühendis oluyor, siyasal bilgilere verersen vali oluyor, kaymakam oluyor, askeri okula verersen paşa oluyor, ağa oluyor.

d. İnsanı En Değerli Hale Ulaştıran İş

Bu insanı bir insan haline getiren, belli bir makama ulaştıran, belli bir sıfat kazandıran

nedir?

Eğitim, eğitim.

Müslümanların çocuklarını alıyorlar kendi papaz mekteplerinde okutuyorlar. Müslümanın çocuğu ne oluyor, papaz oluyor. Tefvik Fikret'in oğlu papaz olmuğu. hatta daha acısı Mecelle-i Ahkâmı Adliye'nin o meşhur Cevdet Paşa'sı, o hukuk eserini ortaya koymuğu olan o muhteşem âlim Cevdet Paşa'nın zürriyetinden filanca şahıs gitmiş Tunus'ta papaz olmuğu. Ya bunun dedesi çok müslümandı güzel müstesnâ bir âlimdi, ak pak sakalı vardı. Eee ne yapalım? Eğitim onu aldı papaz yaptı.

Eskiden nasıl oluyordu?

Eskiden Hıristiyan çocuklarını alıyorlardı müslüman ailelerinin yanına veriyorlardı bunlara edep, erkân, ilim, irfan öğret diyorlardı. Onlar müslüman oluyordu ve paşa oluyordu, vezir oluyordu, dîn-i mübîn-i İslâm'a hizmet ediyordu. Çok böyle. Gazi Evranos, Gazi Mihel Bey, bilmiyorum buraları hangi gaziler fethettiler? Akçakoca fethetmiş Allah rahmet eylesin. Onun için Kocaeli vilayeti deniliyor. Orhan Gazi'nin komutanları fethetmiş. İşte Mihâil

Bey. Mihâil; “Mikâil” demek. Mihâil iken müslüman olmuş İslâm’a hizmet etmişler, İslâm’ı yaymışlar eğitim, eğitim.

Padişah, “Sipahilerim vazife gördükleri yerlerdeki asil ailelerinin kızlarıyla evlenebilirler.” diye emretmiş. Midilli adasındaki bir sipahi gitmiş oradan asil bir ailenin bir kızına, nikâhına talip olmuş evlenmiş, çocuklarından Barbaros Hayreddin olmuş. Allah mekânını cennet etsin. Oruç Reis olmuş, büyük büyük kahramanlar olmuş.

Neden?

İslâm. Rum olabilir, başka milletten olabilir. İslâm terbiyesiyle büyümüş müslüman olmuş İslâm’a hizmet etmiş. Eğitim en önemli şey.

Onun için Allah yolunda ilim öğrenmeye gitmek cihattan da önemlidir. Sen cihat ediyorsun kâfirle çatışıyorsun, ölmek veya öldürmek. İlim öğreniyorsun bir insanı kazanıyorsun, hayat kazanıyorsun. Bir Amerikalı müslüman oluyor mesela. Bizim müslümanlardan bir grup Washington camine gitmişler orada İslâm’ı anlatmaya başlamışlar, mikrofondan

da dışarıya vermişler. Washington camiiinin kenarından geçerken bir Amerikalı mühendis geçerken duyuyor kelimeleri, konuyla ilgilenmiş, kapıya gelmiş dinlemiş. Daha ilgilenmiş, biraz daha içeri girmiş daha ilgilenmiş. Anlatılanlar çok kafasına yatmış, çok mantıklı, çok güzel, müslüman olmuş. Yetişkin, olgun, kaliteli, Amerikalı bir mühendis müslüman olmuş.

Kaç yaşında?

40-45 yaşında bir adamı kazandın. Bunun yetişmesine kim masraf etti? Amerikan hükümeti masraf etti, Amerikan kolejlerinde, üniversitelerinde okudu. Babası masraf etti milyonlar harcadı bir adam yetişti. Oraya gidiyor bir âlim İslâm'ı öğretiyor. O kadar milyonlar sarf edilerek yetişmiş olan bir insanı birden hop İslâm'a kazanıyorsun.

Endonezya'dan veya Malezya'dan bir âlim hastalanmış Hollanda'ya gitmiş.

Hani ne derler?

Ulemanın kocası kocadıkça koç olur. Ulemanın kocası, ihtiyarı, kocadıkça koç olur. Cühelânın kocası, kocadıkça hiç olur. Cahilinin

de ihtiyarı daha da ihtiyarladı mı bunar, zavallı hiç olur. Sıfır. Sıfıra doğru gidiyor. Zaten cahildi, daha da ihtiyarladı hiç oldu. Ulemanın kocası, ulemanın ihtiyarı ihtiyarladıkça koç olur. Yani önüne gelersen tos! Bir tane vurdu mu dokuz takla attırır insana. Koç gibi olur, sapasağlam olur, dinç olur, dipdiri olur.

O Malezyalı veya Endonezyalı âlim Hollanda'da tedavi görürken kendisini tedavi eden hemşire hanımı müslüman etmiş. Hasta kendisi. O onun hastalığına bakıyor onu tedavi etmek istiyor o da onu mânevî tedavi etmiş. O da onun küfür hastalığını tedavi etmiş imana gelmiş. Bak hasta tedavi olmaya oraya gidiyor, Hollanda'da çalışan hasta bakıcı Alman kadını müslüman etmiş.

Hocam masal mı anlatıyorsun efsane mi anlatıyorsun?

Hayır! Hayır. Münih caminde vazife gören Nurettin Hocanın başından geçmiş hadiseyi anlatıyorum.

Nurettin hoca tanıdığım kimse Allah selamet versin. Camide otururken bir telefon gelmiş;

Hocaefendi bir cenazemiz var acaba bizim adresimize teşrif eder misiniz?

“Hay hay kızım.” demiş. Vazifem, imamım. Bir müslüman kardeşimiz vefat edince son vazifemizi yapacağız, elbette cenazesine gitmemiz lazım, hay hay. “Ama bir şeyi merak ettim kızım. O kadar tatlı Almanca konuşuyorsun ki aksanın çok güzel, çok mükemmel telaffuz ediyorsun. Almanca’yı su gibi fasih konuşuyorsun, ne kadar güzel Almanca konuşuyorsun.” demiş.

“Hocam normal, çünkü ben Alman’ım.” demiş.

O sanmış ki, müslüman olduğuna, kendisini çağırdığına göre Almanya'ya gitmiş, yerleşmiş işçilerden bir kimse sanmış. Ama bu böyle çok güzel konuşup şey yapınca sormuş.

“Normal ben Alman’ım.” demiş.

Aman demiş o zaman hemen geliyorum.

“Çok merak ettim, Alman müslüman olmuş.” diyor.

“Hemen taksiye atladım verilen adrese gittim.” diyor. Ortaya bir ihtiyar kadının cena-

zesini koymuşlar, 40 kişi kadar etrafına toplanmışlar üzgün duruyorlar.

“Hoş geldin hocam. Bu bizim annemizdi, müslümandı, vefat etti.” demişler. O telefonda konuşan hemşire kadın izah ediyor. Müslümandı, lütfen namazını kılalım, vazifemizi yapalım diye sizi çağırdık. Biz de hepimiz şu 30-40 kişi müslümanız. Almanız ve müslümanız.

Demiş ki evladım nasıl oldu da siz müslüman oldunuz?

Ben Hollanda’da bir hastanede görev yapıyordum. Oraya Malezya’dan veya Endonezya’dan bir hoca geldi, bana İslâm’ı öğretti, ben müslüman oldum. İbadetlerimi yapmaya, namazımı kılmaya, orucumu tutmaya başladım. O Hocaefendi bana dedi ki; “Evladım! İnsanın müslüman olması elbette güzel bir şey, iyi ama daha iyi bir şey var.”

Nedir o daha iyi olan?

Başkalarını da müslüman etmek. İnsanın müslüman olması güzel ama başkalarını müslüman etmek daha güzel! Onun için “Sen etrafındaki insanları da müslüman etmek için çalış

gayret göster.” demiş. O hemşire hanım da “Başüstüne hocam, söz veriyorum çalışacağım.” demiş. İşte o hocama söz vermiştim, çalıştım çabaladım şu 40 kadar insanı müslüman ettim. Bunların hepsi Alman, bunları müslüman ettim diyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bir Alman müslüman oluyor 40 kişiyi müslüman ediyor, biz kendi evlatlarımızı elden kaçırıyoruz. Kendi evlatlarımız elimizden gidiyor, karşımıza dikiliyor; anarşist, hippie oluyor, sarhoş, ayyaş oluyor. Acıyoruz, acıyoruz!

Neden?

İlim, ilim olmadığından! Onun için *ta'alümü'l ilim*. “İlim öğrenmek Allah yolunda cihattan da önde.” oluyor.

Tamam mı?

Onun için ilim öğrenmeye gayret edelim, ilim öğretmeğe gayret edelim, evlatlarımızı âlim yetiştirmeye gayret edelim.

Allah hepinizden razı olsun.

Fâtiha-i Şerîfe mea'l-Besmele.

SORULAR-CEVAPLAR

Soru: Hisse senetlerini satarak ticaret yapmak câiz midir? Hisse senedi alınan fabrikalar faizle iş yapsalar dahi durum aynı mıdır? Bu hisse senetlerinden kazanılan para helal midir? Eğer helal değilse bu kazanılan parayı nerede kullanabiliriz?

Cevap: Muhterem kardeşlerim!

Hisse senedi alış verişi şirketin durumuna bağlıdır. Helal işler yapan şirketin hisse senedi alınır satılır; almak satmak câizdir, aracı olmak câizdir. Çünkü ortaklığı devretmiş gibi oluyor. Fakat haram işler yapanların [hisse senetlerini alıp satmak] câiz olmaz. Ticaretin İslâmî şartlarına uygun olması lazım

Mesela neler haramdır?

İslâm'da içki haramdır, faiz haramdır.

Bunlara bulaşmış olanlardan böyle bir şey [almışsa] onların tahmin edilen kısmı kadarını veya şüpheli olan kısmını İslâmî hayır müesseselerine, hayrat ve hasenâta -kendisi nâmına bir ecir sevap olmaz ama- devretmek lazım gelir. Caminin şadırvanı yapılacak, filanca yerde şu iş olacak gibi...

Soru: Dürzî'nin arkasında namaz kılınabilir mi?

Cevap: Dürzîlik hakkında şu anda çok kesin bir bilgi sahibi değilim. Dürzîler hıristiyanların bir tarikati [ise] tabii olmaz. Hıristiyan değiller de bozuk bir fırka ise, *fırak-ı dâlleden* sapık bir fırka ise tabii o zaman [da] câiz olmaz. Benim duyduğum; hıristiyanlardan Lübnan'da, Suriye'de olan bir tâife. İtikâden mü'min değil iseler kılınmaz.

Soru: İnsanın her duyduğunu söylemesi fitne olur mu?

Cevap: Peygamber Efendimiz;

“İnsanın her duyduğunu söylemesi kendisine bela, günah olarak yeter.” diyor.

Her duyulan söylenir mi?

Ölçecek, biçecek, tartacak, süzecek; sevapsa söyleyecek, günahsa söylemeyecek. Gıybetse, laf taşımaysa, karşı tarafa faydası yoksa söylemeyecek. Ölçecek, biçecek, şeriatin ahkâmına uyacak. Her duyduğunu söylemesi uygun olmaz.

Büyüklerimiz;

“Konuştuğu zaman doğruyu söylemek doğrudur da, her doğruyu söylemek doğru değildir.” demişler.

Neden?

Bazen zararlı olur. Dobra dobra söylersin; gelin ile kaynananın, şu arkadaş ile şu arkadaşın arası bozulur.

Ölçüp biçmek lazım. Lafın nereden gelip nereye gittiğini iyice düşünmek icap eder. Akıl ve basiret onu gerektiriyor.

Soru: Ben filanca cemaattenim. Bu durumun bir sakıncası var mı? Daha hayırlı bir iş yapmam câiz mi?

Cevap: Tabii biz bütün müslüman kardeşlerimizi seviyoruz, hüsnu zan ediyoruz. Ama en sağlam yol Kur’ân-ı Kerîm’in, hadîs-i şerîflerin yoludur. O yolda Kur’an’a uyarak, hadîs-i şerîfleri uygulayarak, öğrenerek, mübarek zâtların da eserlerini okuyarak öyle [yaşamalı.] Bütün müslümanları sevmeli.

Soru: Şeytan rüyada herkesin kılığına girebilir mi?

Cevap: Girebilirmiş [fakat] Peygamber Efendimiz'in sûretine giremezmiş. Bir de büyük evliyâullahın kılığına giremez, “Onlar ondan da korkar.” diye söylüyorlar. “Başka kılıklara girebilir.” diye söylüyorlar.

Soru: Cübbesiz yani pantolon ile namaz kılmak namazın sıhhatine engel midir?

Cevap: Eskiden -bizim dedelerimizi bilirsiniz- şalvar giyilirdi, yani bol giyilirdi, vücudun alt tarafının şekli şemâili belli olmazdı. Şalvarın [özelliği]; hem rahatlıktır, adımını kolay atar, hem de şekil belli olmaz.

Bir kimse -dar pantolonlar giyiliyor yadar pantolon giyip de namaza gelince, kendisinin belli olmaması gereken yerlerinin şekilleri belli olunca, arkasındakinin gözü oraya takılınca arkadaki de zarar eder kendisi de zarar eder, namazları fesada gider. Onun için, dikkat etmek lazım. Mümkünse cübbe gibi, pardesü gibi uzun bir şey ile veyahut bol bir alt şalvarı ile [korunması lazım].

Peygamber Efendimiz;

“Şalvar giyenlerden Allah razı olsun.” demiş.

Neden?

İyi örtünüyor, yani tesettür rahat kolay oluyor diye.

Bu dar pantolonların da kan dolaşımını zorlaştırması dolayısıyla sıhhî bakımdan da zararlı olduğunu okudum.

Bu hususa dikkat edin. Biraz pantolonunuz pilesi bol cinsten olsun. Bir de arkadakileri, kendinizi zarara uğratmayacak şekilde giyiminize dikkat etmeye gayret ediniz.

Soru: Bankadan teminat mektubu almak caiz mi?

Cevap: Teminat mektubu, “Bu adam güvenilir, garantili bir kimsedir; bu girdiği ihaledeki işin altından kalkabilecek itibarı parası vardır.” demek oluyor. Böyle bir mektubun mahzuru olmayabilir. Detayını çok iyi bilmediğim için... Onu alırken bir ücret ödeniyor galiba, yani teminat mektubunu alırken banka bir şey veriyor. Tabii bankaya bir para veriliyor, belki orada bir tereddütüm var. Bir de bankada hesabı olacak ki teminat mektubu versin. Banka hesapları da genel olarak faizli olduğundan oradan da bir mahzur olabilir.

Allah hepinizden razı olsun.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

1 Recep 1410 / 27.01.1990

Seka Camii/ İzmit

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

